

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Богодухівського стаціонарного відділення комунальної установи «Центр
надання соціальних послуг Чернобаївської селищної ради»**

08.11.2024

м. Черкаси, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 08.11.2024 групою НПМ здійснено відвідування Богодухівського стаціонарного відділення комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради» (далі – Стаціонарне відділення, Відділення, Заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Теплюк Максим Петрович, представник Уповноваженого у Черкаській області (керівник групи НПМ);

Строкань Сергій Ігоревич, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Шваля Костянтин Вадимович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Керівництво установи:

Гриценко Надія Іванівна – директор комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради»;

Науменко Валентина Іванівна – завідувач Богодухівського стаціонарного відділення комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради».

Відвідування здійснювалося вперше.

Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради» знаходиться за адресою: вул. Центральна, буд. 154, смт. Чорнобай, Золотоніський район, Черкаська область, 19901.

Стаціонарне відділення знаходиться за адресою: вул. Шевченка, буд. 30Б, село Богодухівка, Золотоніський район, Черкаська область, 19914.

Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради» (далі - Центр) є бюджетною неприбутковою установою, рішення щодо утворення, ліквідації або реорганізації приймає Чорнобаївська селищна рада, як орган, що утворив Центр та є його засновником.

Центр утворений для проведення соціальної роботи та надання соціальних послуг особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах.

Заклад у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерство соціальної політики України, розпорядженнями селищного голови,

Департаменту соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, іншими нормативними актами з питань надання соціальних послуг, а також Статутом комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чернобаївської селищної ради», затвердженого рішенням Чернобаївської селищної ради від 22.08.2024 № 48-12/VIII (далі – Статут Центру).

Згідно із Статутом Центру, методичне та інформаційне забезпечення діяльності Центру здійснює Міністерство соціальної політики України, Міністерство у справах ветеранів України, Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, контроль за додержанням законодавства про надання соціальних послуг – відділ соціального захисту населення та охорони здоров'я Чернобаївської селищної ради.

Положення про Стаціонарне відділення с. Богодухівка комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чернобаївської селищної ради» (далі – Положення про відділ) затверджене директором Центру та погоджене селищним головою Чернобаївської селищної ради 04.01.2021.

Відділення села Богодухівка є структурним підрозділом Центру, яке утворено для обслуговування одиноких громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, хворих (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових та інших соціальних послуг.

У Стаціонарному відділенні громадяни перебувають на повному державному утриманні, одержують соціальну послугу стаціонарного догляду.

Громадяни, які приймаються до Стаціонарного відділення проходять карантин в окремому ізольованому приміщенні протягом 14 днів, після чого у разі відсутності інфекційних захворювань переводяться до приміщення постійного проживання.

Заклад розташований на першому поверсі двоповерхової будівлі.

Територія Стаціонарного відділення огорожена та доглянута. Працівниками Відділення здійснюється належне прибирання у кімнатах підопічних та приміщеннях загального користування. В житлових кімнатах закладу створено домашній затишок: наявні фотографії рідних, годинники, квіти.

Штатна чисельність працівників Відділення складає 20 штатних одиниць, з яких: завідуючий відділенням – 1; сестра – господиня – 1; сестра медична без категорії – 1; 5 – молодших медичних сестер по догляду за хворими, 1 молодша медична сестра (санітарка – банниця), 2 кухарі та інші працівники.

Стаціонарне відділення розраховане на 25 осіб, станом на 08.11.2024 у відділенні проживає 22 особи (жінок - 12, чоловіків – 10), з яких 1 підопічний має статус внутрішньо переміщеної особи (далі - ВПО), 2 підопічних мають статус особи з інвалідністю.

Штатним розписом Центру передбачено 81 штатних одиниць.

У Відділенні наявно 6 крісел колісних та 10 ходунків.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування зі всіма підопічними Відділення, група НПМ ознайомились з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянули житлові та допоміжні приміщення, медичний кабінет, санвузол та харчоблок.

З кожним підопічним укладено договір про надання соціальних послуг.

У кімнатах Відділення проживає від 1 до 4 підопічних. Жінки і чоловіки проживають окремо.

У робочу зміну у Стаціонарному відділенні догляд за підопічними здійснює одна особа з молодшого медичного персоналу, а також одна особа з молодшого медичного персоналу під час нічної зміни.

Первинну медичну допомогу підопічні отримують відповідно до декларацій, укладених з сімейним лікарем, згідно з Порядком вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 503.

Приміщення Стаціонарного відділення де проживають підопічні обладнано протипожежною сигналізацією та вогнегасниками.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням.

Вартість харчування одного підопічного на один день становить 78,65 грн.

Сума витрат медикаментів на одного підопічного на один день складає 19,00 грн.

Вартість утримання одного підопічного на один місяць складає 15 817,44 грн.

На день здійснення відвідування в закладі наявний інформаційний стенд з контактами державних органів та правозахисних організацій, до яких підопічні можуть звернутися у разі порушення їх прав.

У коридорах та інших приміщеннях наявні горизонтальні поручні на стінах для зручності пересування мешканців закладу.

Групою НПМ встановлено, що адміністрація Центру забезпечує побутові умови на достатньому рівні, підопічні забезпечені твердим інвентарем у достатній кількості та мають можливість вільно користуватися особистими речами та власними коштами.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У Відділенні відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту

стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту». У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України).

2. Відвідуванням встановлено, що у Відділенні відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики або договір із закладом охорони здоров'я. Це суперечить вимогам підпункту 5 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, де визначено, що одним із спеціальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, які надають послуги стаціонарно, є наявність договору із закладом охорони здоров'я або ліцензії для провадження господарської діяльності з медичної практики, а також порушує вимоги пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Під час вивчення медичної документації Стаціонарного відділення встановлено, що медичні карти підопічних не ведуться відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України) від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

Амбулаторний прийом та огляд підопічних не реєструється належним чином, відсутня Форма первинної облікової документації № 074/о «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів», що суперечить вимогам наказу МОЗ України № 110. Водночас ведеться журнал обліку невідкладної допомоги.

Відділенням не забезпечується належне спостереження за станом здоров'я та організацією надання медичної допомоги особам, у тому числі відповідно до призначень лікарів. Під час вивчення медичної документації виявлено, що огляди лікарем проходять формально: медичні картки підопічних містять записи тільки сімейного лікаря. Профілактичний медичний огляд іншими вузькими спеціалістами, зокрема офтальмологом, кардіологом, психіатром та іншими не призначався та не проводився. Через відсутність періодичного огляду лікарями неможливо ідентифікувати погіршення стану здоров'я підопічних на ранніх етапах розвитку хвороби та призначити відповідне лікування. Таким чином підопічним закладу не забезпечено відповідний контроль за станом здоров'я.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України»).

3. Стаття 48 Конституції України, стаття 37 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», статті 36-38 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» регламентують, що кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло.

Під час відвідування встановлено, що матраци на ліжках підопічних, зокрема ліжкових хворих, огорнуті технічною пакувальною плівкою (фото 10, 11, 12). Зазначене порушує пункт 1.13 розділу III Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857, та може спричинити погіршення стану здоров'я підопічних, оскільки створює парниковий ефект при довготривалому користуванні.

Подушки, на яких лежать підопічні, перебувають в неналежному стані (збите пір'я, брудний напірник) і потребують заміни, оскільки створюють підопічним незручності (фото 13, 14, 15, 16).

4. Для підопічних не створені належні соціально-побутові умови для проживання, зокрема наявні порушення в організації харчування: не забезпечується право мешканців на якісне харчування з урахуванням стану здоров'я. Крім того, не забезпечено наявність дієтичного харчування. Також не здійснюється контроль за дотриманням натуральних добових норм харчування відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324 «Про затвердження натуральних добових норм харчування в інтернатних установах, навчальних та санаторних закладах сфери управління Міністерства праці та соціальної політики».

5. Відсутні настінні комбіновані світильники місцевого освітлення над ліжками підопічних у житлових приміщеннях, що порушує пункт 8.3.3 ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (далі - ДБН В.2.2-18:2007).

6. Під час відвідування Стационарного відділення група НПМ звернула увагу на стан води, яку вживають підопічні, а саме, вода в кулерах жовтого кольору, що може свідчити про порушення Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400 (фото 6, 7).

Порушення права на доступність осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 18 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. Відповідно до пункту 11.9 ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» окремі санітарно-гігієнічні приміщення повинні бути обладнані аварійною (тривожна) сигналізацією та системою оповіщення з врахуванням осіб з інвалідністю з порушеннями зору та слуху. Кнопка

сигналізації повинна передбачати можливість користування нею людиною, яка сидить у кріслі колісному (на унітазі або користується душем, яка впала і або лежить в будь-якому місці на підлозі). У той же час, у санітарно-гігієнічних приміщеннях Відділення аварійна (тривожна) сигналізація відсутня (фото 8, 9).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України, статті 14 та 22 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

8. Пунктом 2 Розділу VIII Наказу Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 «Про затвердження Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності» визначено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Водночас житлові кімнати для двох і більше осіб не облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур ліжковим хворим підопічним.

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Черкаській обласній військовій адміністрації:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності; забезпечити контроль за дотриманням прав підопічних у Богодухівському стаціонарному відділенні комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради»;

розглянути можливість додаткового фінансування Відділення з метою облаштування укриття відповідно до кількості підопічних та персоналу з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. Чорнобаївській селищній раді забезпечити:

створення умов для маломобільних груп населення відповідно до вимог пункту 6.1.5 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327;

контроль за усуненням порушень виявлених в ході відвідування відділення;

облаштування на території Богодухівського стаціонарного відділення комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради» укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

забезпечити дотримання права на охорону здоров'я та медичну допомогу підопічних у Відділенні;

розглянути можливість додаткового фінансування Відділення з метою облаштування укриття відповідно до кількості підопічних та персоналу з урахуванням вимог чинного законодавства;

належний контроль за дотриманням натуральних добових норм харчування у Відділенні.

3. Директору комунального закладу «Центр надання соціальних послуг Чорнобаївської селищної ради» забезпечити:

облаштування укриття;

право підопічних на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло;

облаштування кімнат кнопками виклику персоналу, тощо;

встановлення настінних комбінованих світильників місцевого освітлення над ліжками підопічних у житлових приміщеннях;

безпечні та комфортні умови проживання підопічних;

дотримання права на охорону здоров'я та медичну допомогу підопічних, право осіб з інвалідністю на реабілітацію;

дотримання вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

організацію раціонального, збалансованого харчування особам, які потребують дієтичного харчування та здійснювати контроль за безпечністю та якістю продуктів харчування відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

надання медичної допомоги та медичного обслуговування на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або укладеного договору з закладом охорони здоров'я.

Додаток: фотоматеріали на 5 арк.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Черкаській області**

Максим ТЕПТЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

φωτο 3

φωτο 4

φωτο 5

φωτο 6

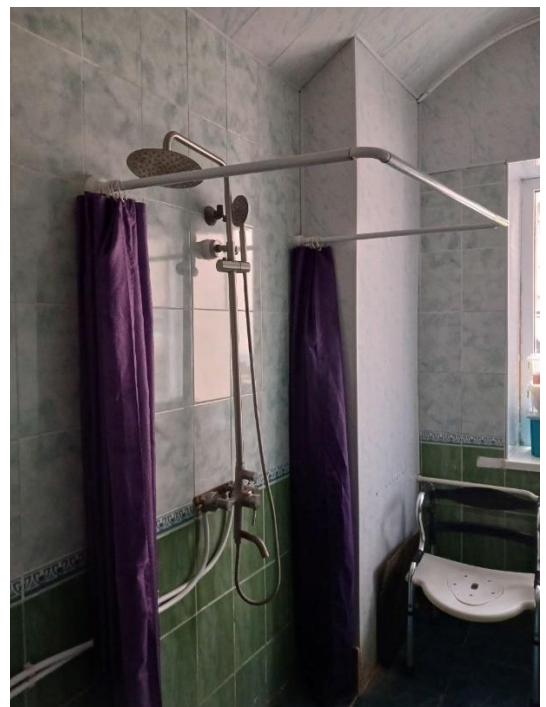
φωτο 7

φωτο 8

φωτο 9

φωτο 10

φωτο 11

φωτο 12

φωτο 13

φωτο 14

13

φωτο 15

φωτο 16

